

РЕШЕНИЕ

№ 133

гр. Пловдив, 03.04.2024 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АПЕЛАТИВЕН СЪД – ПЛОВДИВ, 2-РИ ТЪРГОВСКИ СЪСТАВ, в публично заседание на петнадесети март през две хиляди двадесет и четвърта година в следния състав:

Председател: Нестор Сп. Спасов

Членове: Емилия Ат. Брусева
Меденка М. Недкова

при участието на секретаря Красимира Хр. Несторова Кутрянска като разгледа докладваното от Нестор Сп. Спасов Въззивно търговско дело № 20245001000070 по описа за 2024 година

Производство по чл. 258 и сл. ГПК.

Повод за започването му е изходяща от Р. А. П., ЕГН ***** и Р. П. П., ЕГН *****, двете от гр. С. З. въззивна жалба против постановеното по т. дело № 73/ 2023 г. по описа на Старозагорския окръжен съди, решение № 340 от 01.11.2023 г., с което са отхвърлени предявените от Р. А. П., ЕГН ***** и Р. П. П., ЕГН *****, двете от гр. С. З., ул. „Ген. С. Т. № *”, ет. *, ап. ** против „ЗК Л. И.“ АД, гр. С., бул. "Ч. в.." № ** *, ЕИК ***** искове за неимуществени вреди, болки и страдания от смъртта на П. Г. Р., вследствие ПТП на 05.01.2022 г. за сумата от по 200 000 лв., за всяка от тях, ведно със законната лихва от 02.02.2022 г. и Р. А. П., ЕГН ***** и Р. П. П., ЕГН *****, двете от гр. С. З., ул. „Ген. С. Т. № *”, ет. *, ап. ** са осъдени да заплатят на „ЗК Л. И.“ АД, гр. С., бул. "Ч. в.." № ** *, ЕИК ***** , сумата от 2 250 лв. направени деловодни разноски и такива за адвокат.

В жалбата се излагат подробни съображения за неправилност и незаконосъобразност на решението, иска се отмяната му и постановяване на

друго уважаващо исковете.

Въззиваемата страна намира жалбата за неоснователна.

Съдът след като се запозна с акта предмет на обжалване и събраните доказателства намери за установено следното:

На 28.02. 2023 г. в Старозагорския окръжен съд е постъпила изходяща от Р. А. П., ЕГН ***** и Р. П. П., ЕГН *****, двете от гр. С. З. искова молба насочена против Застрахователна компания „Л. И.“ АД, ЕИК *****, гр. С..

В обстоятелствената част на същата се сочи, че на 05.01. 2022 г. около 06, 20 ч. на път ** - **, км **+*** между с. М. и с. Р., община Н. З., водачът М. М. М., управлявайки автобус „С. С** Х*“, рег. № ** **** **, виновно нарушил правилата за движение по пътищата, като навлязъл в лентата за насрещно движение и се блъснал челно в товарен автомобил „С.“, рег. № ** **** ** управляван от П. Г. Р., ЕГН *****. Вследствие на инцидента П. Р. е загинал.

Сочи се, че срещу водача М. М. М. било образувано НОХД № 62/ 2023г. по описа на Сливенския окръжен съд.

По- надолу в исковата молба се споменава, че първата ищца - Р. П. била фактическа съпруга на починалия до смъртта му през 2022 г. Втората Р. П. е дъщеря на Р. П. от бракът ѝ с П. И. П., който починал през септември 2010 г. П. Р. отгледал същата като свое дете от момента, в който заживял с майка ѝ на семейни начала от края на 2010 г. Всички те били в близки и безконфликтни отношения и много се обичали. Изградили сплотено семейство, в което отношенията между членовете му се основавали на взаимно разбирателство, обич и уважение. П. Р. нямал собствени деца, родителите му били починали, а преди да заживее с ищцата П. не бил сключвал брак. Двамата фактически съжителели заедно отглеждали и възпитавали Р. П., като починалият се отнасял с нея като със свое дете и винаги се стараел нищо да не ѝ липсва. Тя било много привързана към него и го наричала татко. Той осигурявал материално Р. и Р..

Те двете понесли много тежко смъртта на най-близкия им човек. Постоянно плачели, затворили са се в себе си и се изолирали от околните.

На тази база е направен извод, че претърпели от загубата на най-

близкия им човек неимуществени вреди, които следва да се обезщетят от виновния за смъртта му водач предизвикал катастрофата.

В тази връзка е споменато, че за управлявания от него автобус имало валидно сключена застраховка „Гражданска отговорност на автомобилистите“ с ответното застрахователно дружество и се прави извод, че на основание чл. 432 от КЗ обезщетението може да се търси направо от застрахователя.

Ищците предявили претенция за доброволно изплащане на обезщетение пред ЗК „Л. И.“ АД с молба от 02. 02. 2022 г. Тя обаче отказала да удовлетвори претенцията им. На тази база е направен извод, че ищците имат интерес да претендират заплащане на обезщетението по съдебен ред и е отправено искане за осъждане на застрахователното дружество да им заплати по 200 000 лв. ведно със законната лихва от 02. 02. 2022

С отговора на ИМ ответното дружество не е оспорило наличието на валидна застраховка по риска Гражданска отговорност за управлявания от М. М. М. автобус. Изразил е обаче становище за нередовност, респ. неоснователност на така предявените искове.

По отношение на редовността са изложени доводи за липса на ясно описан механизъм на ПТП-то изразяващ се в конкретизации на скорост на двете МПС, посока на движение, поведение на всеки от водачите. Възражава се и че липсва индивидуализация на получените от починалия травми.

На второ място доводите за нередовност се свързват и с липса на диференциация на болките и страданията, които всеки един от ищците е преживял поотделно, както и излагане на факти и обстоятелства относно житейските връзки и взаимоотношенията на всеки един от двамата ищци с П. Р..

Излагат се и доводи за това, че ищците не са дали възможност на застрахователя на база претенцията по чл. 380 от КЗ да определи размера на дължимото обезщетение, защото не са представили всички необходими за това доказателства съобразно изискването на чл. 498, ал. 2 от КЗ.

Наред с това по същество на спора е изразено и становище, че липсват елементи от ФС обуславящи деликтната отговорност на водача на автобуса. В подкрепа на това е посочено, че липсват доказателства деянието да е извършено виновно от него, както и за причинно следствената връзка между

смъртта на П. Р. и пътния инцидент. Оспорен е описания в ИМ механизъм за настъпване на произшествието, както и степента и тежестта на описаните в ИМ неимуществени вреди понесени от ишците вследствие на ПТП - то. В отговора се говори за изключителен принос на починалия водач, който прекъсвал причинно следствената връзка между поведението на застрахования при ответника водач и настъпване на събитието. Този принос според застрахователя се изразява в пътуване без обезопасителен колан, което довело до самоувреждане на пострадалия и изключвало вината на другия участник в инцидента.

По повод на твърдения в ИМ увреждания е възразено, че не се установява те да са настъпили за двете ищци и те да имат по тази причина качество на увредени лица от смъртта на Р..

Направено е и възражение за съпричиняване на вредоносния резултат с оглед на това, че пострадалият е пътувал без поставен обезопасителен колан.

Оспорени са и размерите на претендираните от ишците обезщетения като е възразено, че същите са завишени, не са съобразени с въведения с чл. 52 от ЗЗД принцип за справедливост при определянето им и интензитетът на претърпените от ишците болки и страдания.

По отношение на претенциите за лихва е казано, че неоснователността на главните искове прави неоснователни и акцесорните такива.

Ишците са подали ДИМ на 19.06.2023 г., в която са изразени доводи за неоснователност на всички защитни възражения в отговора на исковата молба свързани с редовността или неоснователността на предявените искове. С молба от 29.06.2023 г. са представили и влязла в сила присъда във връзка с процесното ПТП по отношение на водачът на автобуса.

Подаден е и отговор на ДИМ, в който е заявено , че се поддържат направените защитни възражения в отговора относно редовността и неоснователността на исковата молба. Същите съответно са преповторени и отново са изложени аргументи за основателността им.

Така след събиране на поисканите от страните и относими към спора доказателства е постановено и решението предмет на обжалване.

В него е прието, че М. М. М. следва да отговаря за обезщетяване вредите на увредените от него лица, а и че е застраховано по смисъла на КЗ лице при ответника. Това съобразено с текста на чл. 432 от КЗ е дало

основание да се направи извод, че ответното дружество би следвало да покрие отговорността на застрахования за причинените от него на трети лица имуществени и неимуществени вреди .

Независимо от това на база събрания доказателствен материал е направен извод, че по делото не е установено, ишците да са преживели морални болки и страдания, надхвърлящи по интензитет и времетраене присъщите за съответната родствена връзка, респ. че е налице изключителен случай по смисъла на ТР № 1/ 2018 г. на ОСНГТК на ВКС.

По тази причина исковете са били отхвърлени.

Недоволни от решението са останали ишците и са подали жалбата станала причина за започване на настоящето производство.

В нея се излагат доводи за неправилност и незаконосъобразност на решението, досежно извода в същото, че по делото не е установена силна връзка между ишците и починалия даваща основание за присъждане на обезщетения за неимуществени вреди от смъртта му. В тази връзка основните възражения касаят това, че съдът неправилно е формирал изводите си в съответствие с ТР № 1 от 21.06. 2018 г. на ОСНГТК, а не в контекста на ППВС № 5 от 1969 г., респ. ППВС № 4 от 1961 г. и ППВС № 2 от 1984 г. Направен подробен анализ на приетото в тези ППВС и събраните по делото доказателства.

С оглед разпоредбата на чл. 269 от ГПК съдът дължи произнасяне за валидността и допустимостта на обжалвания съдебен акт служебно, а досежно неговата правилност с оглед посоченото в жалбата.

По повод на тази преценка ПАС намира за нужно да посочи, че едно решение е невалидно (нищожно), когато не е постановено от надлежен орган или е постановено от ненадлежен състав, т.е. от лице, което няма качество на съдия или от едноличен вместо троен състав и т.н. Нищожно е и решение, което не подписано или не е постановено в предвидената от закона писмена форма. Налице е нищожност и в случаите, когато решението е постановено от съда извън пределите на неговата компетентност т.е. срещу лица неподчинени на правораздавателната власт на българските съдилища.

В случая нито една от тези предпоставки не е налице и за нищожност не може да се говори.

По отношение на недопустимостта е нужно да се спомене, че от съдържанието на чл. 270, ал.3 от ГПК следва извод, че такава е налице, когато е извършено произнасяне въпреки липсата на право на иск или има произнасяне по един непредявен иск. Налице е недопустимост и когато спорът е разгледан от некомпетентен съд, т.е. във всички случаи, когато е постановен съдебен акт въпреки липсата на предпоставки за разрешаване на спора по същество.

В случая за липса на право на иск в патримониума на ишците от изложената фактическа обстановка не може и да се говори.

Съдът е сезиран с искове с правно основание чл. 432, ал.1 от КЗ.

В тази законова разпоредба е казано, че у вреденото лице, спрямо което застрахованият е отговорен, има право да иска обезщетението пряко от застрахователя по застраховка „Гражданска отговорност“ при спазване на изискванията на чл. 380 КЗ.

В него е предвидено, че лицето, което желае да получи застрахователно обезщетение е длъжно да отправи към застрахователя писмена застрахователна претенция.

Съответно в чл. 496, ал.1 от КЗ е казано, че срокът за окончателно произнасяне по претенция по задължителна застраховка „Гражданска отговорност“ на автомобилистите не може да е по-дълъг от три месеца от нейното предявяване по реда на чл. 380 КЗ пред застрахователя, сключил застраховката или пред неговия представител за уреждане на претенции.

В чл. 498, ал. 3 от КЗ се предвижда, че увреденото лице може да предяви претенцията си за плащане пред съда само ако застрахователят не е платил в срока по чл. 496 КЗ, откаже да плати обезщетение или ако увреденото лице не е съгласно с размера на определеното или изплатеното обезщетение.

Анализът на горните текстове води до извод, че допустимостта на искова претенция по чл. 432, ал.1 от КЗ е обусловена от това ищецът първо да е упражнил правото си по чл. 380 от КЗ и от това в сроковете по чл. 496 КЗ да няма плащане на обезщетение, да има отказ, респ. претендиращият обезщетение да не е доволен от размера му.

В случая от представените по делото доказателства е безспорно, че

двете ищци са предявили претенциите си за обезщетение пред ответното дружество с молба изпратена по пощата на 01.02.2022 г. и получена от ответника на 02.02.2022 г. По същата е образувана щета № ****_****_**_**_****, но в споменатия по-горе срок няма произнасяне.

Това сочи, че в патримониума на двете молителки е възникнало правото да претендират по съдебен ред изплащане на дължимото им се обезщетение за неимуществени вреди.

Във връзка със същото видно от данните по делото разгледаните от първоинстанционния съд искове са с правно основание чл. 432, ал.1 от КЗ и предмет на преценка са били факти и обстоятелства от значение за искове от този тип. Решението не е постановено и от съд, който с оглед разпоредбите на ГПК/чл. 115, ал.2/ не е следвало да разглежда настоящия правен спор.

Казаното сочи, че ПАС съобразно разпоредбите на чл. 271 от ГПК следва да реши спора по същество, като потвърди или измени изцяло или отчасти обжалваното решение. При извършване на тази преценка той ще е обвързан от посочените в жалбите съображения за неправилност на съдебното решение.

Съдът е сезиран със субективно съединени искове с правно основание чл. 432, ал.1 от КЗ.

От съдържанието на този законов текст следва, че основателността на исковите претенции на първо място е обусловена от наличието на застрахователно правоотношение за застраховка „Гражданска отговорност“ между извършителят на деликта и ответното застрахователно дружество.

По силата на такъв договор съгласно разпоредбата на чл. 477, ал. 1 от КЗ обект на застраховане по задължителната застраховка „Гражданска отговорност“ на автомобилистите е гражданската отговорност на застрахованите физически и юридически лица за причинените от тях на трети лица имуществени и неимуществени вреди, свързани с притежаването и/или използването на моторни превозни средства, за които застрахованите отговарят съгласно българското законодателство или законодателството на държавата, в която е настъпила вредата.

В чл. 493, ал.1 от КЗ е посочено, че застрахователят по задължителна застраховка „Гражданска отговорност“ на автомобилистите покрива отговорността на застрахования за причинените на трети лица, в това число

пешеходци, велосипедисти и други участници в движението по пътищата, вреди вследствие на притежаването или използването на моторно превозно средство по време на движение или престой. В т.1 сред подлежащите на покриване вреди е посочено, че са неимуществените и имуществените вреди вследствие на телесно увреждане или смърт.

Това води до извод, че отговорността на застрахователното дружество при наличие на сключен договор за застраховка гражданска отговорност е обусловена и от установяването на отговорност на застрахованото лице за причинено от него увреждане. Тя при непозволеното увреждане произтича от разпоредбите на чл. 45 и сл. от ЗЗД.

Според нормата на чл. 45 от ЗЗД всеки е длъжен да поправи вредите, които виновно е причинил другиму.

Според чл. 51 от ЗЗД пък обезщетение се дължи за всички вреди, които са пряка и непосредствена последица от увреждането.

Това предполага, че фактическият състав на непозволеното увреждане обхваща наличието на противоправно деяние, вина и вредоносен резултат, което да е пряка и непосредствена последица от увреждането.

По конкретното дело е безспорно наличието на сключен договор за застраховка между ответника и собственика на участвалия в ПТП-то автомобил. Не се оспорва и това, че водачът на същия е от кръга лица посочени в разпоредбата на чл. 477, ал.2 от КЗ. Това прави безспорен извода, че при установена негова отговорност спрямо ищеца на основание чл. 45 от ЗЗД обезщетението може да се търси от ответното дружество. Във връзка с тази отговорност по делото е представена влязла в сила присъда постановено по НОХД № 62/2023 г. по описа на Сл ОС. Със същата М. М. М. е признат за виновен в това, че на 05.01.2022 г. на път *-**, км. **+***, в землището на с. Р., , при управление на МПС автобус „С. С** Х**“, рег. № ** **** ** е нарушил правилата за движение по пътищата регламентирани в чл. 42, ал.1, т.2 и чл. 43, т.1 от ЗДП и по непредпазливост е причинил смъртта на П. Г. Р..

Съгласно чл. 300 от ГПК влязлата в сила присъда на наказателния съд е задължителна за гражданския съд, който разглежда гражданските последици от деянието, относно това, дали е извършено деянието, неговата противоправност и виновността на дееца. Това сочи, че в случая е безспорно, че водачът на застрахования при ответника автобус виновно е извършил

проецното ПТП поради нарушение на споменатите в присъдата разпоредби на ЗДП и е причинил смъртта на П. Р..

Това от своя страна води до извод, че в случая в настоящето производство предмет на преценка следва да бъде въпроса дали двете ищци са от кръга лица имащи право да претендират обезщетение за неимуществени вреди и респ. дали са претърпели такива от настъпилата смърт на Р. и ако отговора е положителен какъв е размерът на дължимото им се за същите обезщетение от деликвента, респ. от застрахователя. Следва с оглед на направеното възражение за съпричиняване да се отговори и на това дали починалият е допринесъл за настъпване на вредоносния резултат, което пък да е основание за намаляване на дължимото се на ищите обезщетение съобразно нормата на чл. 51, ал. 2 от ЗЗД.

От описаното по горе съдържание на чл. 45 от ЗЗД би следвало да се направи извод, че всяко лице, което е претърпяло неимуществени вреди от противоправното деяние може да търси обезщетяване на същите.

Липсата на конкретика за кръга от лица имащи право да претендират обезщетение за неимуществени вреди е дала основание на Пленума на ВС на НРБ съобразно правомощията му по действащите в съответните периоди Закони за устройство на съдилищата да издаде постановления даващи отговор на този въпрос, които са били задължителни за съдилищата. Те са такива и с оглед действащия в момента ЗСВ.

Така в ППВС № 4/61 г. е прието, че за неимуществени вреди следва да бъдат обезщетявани само най-близките на пострадалия в случай на неговата смърт. Те са изрично посочени - низходящи, съпруг и възходящи. Направено е и уточнение, че това става след като се установи, че действително са претърпели такава вреда. Посочено е и че нямат право на обезщетение за неимуществени вреди близките на починалия при непозволено увреждане, които са били с него в лоши лични отношения - родители, изоставили децата си, съпрузи живеещи в дълга фактическа раздяла.

С ППВС № 5/1969 г. описаният по - горе кръг лица е допълнен и е посочено, че имат право на обезщетение за неимуществени вреди и отглежданото, но неосиновено дете, съответно отглеждащият го, ако единият от тях почине вследствие непозволено увреждане, както и лицето, което е съжителствало на съпружески начала с починалия при непозволено

увреждане, без да е бил сключен брак, ако това съжителство не съставлява престъпление и не противоречи на правилата на морала.

От мотивите на първото постановление е ясно, че за Върховния съд водещо при определяне кръга лица, а и размерът на самото обезщетение за неимуществени вреди е залегналият в чл. 52 от ЗЗД принцип на справедливостта. По тази причина Пленумът на ВС е приел, че този принцип предполага, че на обезщетяване подлежат лицата, които най-пряко са засегнати от загубата на морална опора и подкрепа, т.е. най-близките на пострадалия -неговите низходящи, съпруг и възходящи, които действително са претърпели вреди, т.е. не са били в лоши лични отношения с него. В това ППВС е конкретизирано, че обезщетението възмездява страданията или загубата на морална опора и подкрепа, понесени от увредения в следствие на смъртта на неговия близък.

С годините повечето съдилища са приемали това изброяване за изчерпателно. Имало е и такива изхождайки от принципа на справедливостта да се отклонят от възприетото с Постановлението. Това е наложило Пленума на ВС да разшири същия изхождайки от това, че в някои случаи връзки от типа присъщ за отношенията между най-близките се създават и между лица, за които липсва кръвно и юридическо основание за такова заключение. На тази база с второто споменато по-горе Постановление, Пленумът на ВС е приел, че право на обезщетение имат и лицата, за които са се създали отношения и връзки идентични с тези, посочени в ППВС № 4/61 г. Направено е и споменатото по-горе изброяване, т.е. с него степента на близост, при които следва извод за възникване на материалното право на обезщетяване не е променена, но е презюмирано, че на такава се приравняват и изрично изброените случаи. Тук отново присъждане на обезщетение е обусловено от визираното в ППВС от 1961 условие да е налице действително претърпяване на вреди, т.е. лицата от тази група да не са в лоши отношения с починалия.

Съответно по въпроса за кръга лица имащи право на обезщетение през 2018 г. ОСНГТК на ВКС прие и ТР № 1. С него е решено, че материално легитимирано да получи обезщетение за неимуществени вреди от причинена смърт на негов близък освен лице от кръга посочен в ППВС № 4/61 г. и ППВС № 5/69 г. по изключение може и да е всяко друго лице, което е създавало трайна и дълбока емоционална връзка с починалия и търпи от неговата смърт

продължителни болки и страдания, които в конкретния случай е справедливо да бъдат обезщетени. Изрично е посочено, че обезщетението се присъжда при доказани особено близка връзка с починалия и действително претърпени от смъртта му вреди. Това, а и изложеното в мотивите на самото ТР води до извод, че и тук от съдиите във ВКС не е променен възприетия в предходните две Постановления критерии за справедливост при определяне кръга от лица, които следва да бъдат обезщетени за неимуществени вреди от смъртта на друго лице. Това отново е високата степен на близост и емоционална свързаност присъщ за роднините от най-близкия наследствен кръг-родители, деца, съпруг, но вече е посочено, че такава би могла да се изгради с всяко едно лице.

От приетото в ППВС и ТР видно, че материалното право да претендират обезщетение за неимуществени вреди от смърт на едно лице се поражда в патримониума неговите низходящи, съпруг и възходящи, отглежданото, но неосиновено дете, съответно отглеждащият го, ако единият от тях почине вследствие непозволено увреждане, лицето, което е съжителствало на съпружески начала с починалия при непозволено увреждане, без да е бил сключен брак, както и всяко друго лице, което е създавало трайна и дълбока емоционална връзка с починалия и търпи от неговата смърт продължителни болки и страдания.

В хипотезите визирани в двете ППВС от претендиращото обезщетение лице на доказване подлежи това, че е от кръга посочен в същите, както и че действително е претърпял вреди.

В хипотезата на ТРОСНГТК на доказване подлежи особено близка връзка с починалия и действително претърпени от смъртта му вреди.

По процесния казус ищцата Р. П. твърди да е лице съжителстващо на съпружески начала с починалия при причиненото от застрахования при ответника водач ПТП. Това е установено от показанията на двата разпитани по делото свидетели, в които се споменава, че тя след смъртта на съпруга си е живяла на съпружески начала с починалия от м. декември на 2010 г. до смъртта му. Това сочи, че е от кръга лица визиран в ППВС № 4 от 1969 г., които имат право на обезщетение за неимуществени вреди.

Другата ищца Р. П. е дъщеря на Р. от брака с покойния ѝ съпруг. Родена е на 22. 12. 1998 г. и респ. от края на 2010 г., т.е. от 12 г. възраст е заживяла

заедно с майка си при починалия Той видно от събраните по делото гласни доказателства не е имал съпруга и други деца и до събирането си с Р. не е съжителствал и с друга жена. Всичко това е станало причина да се грижи за детето на Р. като за свое, да го обича и да го издържа. В подкрепа на този извод следва да се посочи, че в показанията си св. Р. излага факти обуславящи извода, че той по отношение на Р. е имал поведение като на грижовен баща – интересувал се е от приятелите ѝ, не е желал да се обвързва сериозно с тях още от ученическите си години и т.н. Съответно двамата свидетели пък сочат, че в последствие е възприемал роденото от Р. дете като свое внуче, радвал му се е, хвалел се е с него и т.н. Всичко това води до извод, че изградената между него и Р. връзка от 2010 г. наетне е идентична на тази родител – дете, т.е. и тя е от кръга лица визират в ППВС № 4 от 1969 г. имащи право на обезщетение за неимуществени вреди.

Това от своя страна, че основателността на исковете на двете ищци е обусловен от даване отговор на въпроса претърпели ли са ищците действителни вреди от смъртта на П. Р..

В тази връзка следва да се посочи, че съгласно чл. 3 от СК всяко лице има право на брак и създаване на семейство. За създаване на семейство видно от приетото в ППВС № 4/1969 г. може да се говори и без да е налице сключен брак, т. е. при фактическо съжителство на две лица като съпрузи.

Първопричина за създаването на всяко едно семейство е любовта между мъжа и жената. Тя се развива и укрепва през годините и наред с чувства на обич се появяват и такива на приятелство, привързаност, близост и уважение. С годините при нормално развитие на отношенията връзката между съпруга и съпругата става толкоз неизменна и силна, че всеки един чувства другия като част от себе си. Отношенията в семейството предполагат взаимопомощ, уважение и подкрепа.

Нормалното развитие на всяко едно семейство е свързано и с появата на децата.

Връзката между дете и родител започва да се гради от момента на раждането и с всяка изминала година до пълнолетието същата се заздравява и задълбочава по простата причина, че именно родителите са тези които осигуряват физически и материални грижи за децата си, участват при формиране на техните морални ценности и виждания за живота. Така към 18-

та година в съзнанието на всяко едно дете неговият баща или неговата майка са най-близките му хора и първите към които то се обръща за преодоляване на житейски трудности, получаване на съвет и т.н. В последващия житейски път на детето независимо от създаването на семейство, раждането на негови деца и т.н. при нормално развитие на отношенията дете-родител за ПАС така създадената връзка не само не отслабва, но е логично да се задълбочава по простата причина, че родителите като лица с по-голям житейски опит са хората, които винаги помагат на своите дори и пораснали деца във всеки момент на техния живот.

Тук е нужно да се посочи, че връзка от типа родител-дете може да възникне и бе да е налице биологична връзка между тях, а просто при отглеждане на детето на съпруга, съпругата, респ. фактическия съжител на съпружески начала. Това не прави същата по – слаба по причина, че раждането не е основния и съществен елемент за появата ѝ, а водещи такива са ежедневните физически и материални грижи, участието при формирането на моралните ценности и виждания за живота.

Внезапното прекъсване на така изградените отношения на любов, обич, уважение, близост, подкрепа и взаимопомощ /морална и икономическа/ е логично да създаде рязък дискомфорт във всяко едно семейство, при който семейните отношения са били от типа посочен по-горе. Още по силно е стресовото състояние от преустановяване на тази близост в случаите, при които прекъсването е следствие внезапната смърт на един от членовете му, както и ако другите са пряк очевидец на тази смърт. Нарушаване на нормалната психика идва не само от загубата на близък човек и състоянието на празнота и безпомощност, но и от факта, че в бъдеще той няма да е до теб, няма да го виждаш, докосваш, да споделяш с него и да получаваш бащина или съпружеска обич, подкрепа и помощ в трудни житейски моменти.

Изложеното води до извод, че състоянията на скръб, болка, меланхолия, затваряне в себе си и преустановяване на контакти с приятели и роднини, чувство на празнота и безпомощност са пряко свързани със загубата на баща, съпруг или лице, с което са изградени връзки от този тип, т.е. с произшествието довело до същата.

В чл. 52 от ЗЗД е казано, че обезщетението за неимуществени вреди се определя от съда по справедливост. Това съобразено и с ППВС № 4 от 1968 г.

сочи, че размерът му зависи от вътрешното убеждение на решаващия съдебен орган, което следва да е изградено на база събрания по делото доказателствен материал установяващ характера на увреждането начина, по който то се е отразило на духовното и психично състояние на увреденото лице и разбира се икономическата обстановка в страната. При преценка начина на отразяване върху духовното и психично състояние на увредения в случаите на смърт на негов близък същата следва да се извърши и като се вземе предвид възрастта на починалия. При преценка на близостта пък следва да се има предвид не само наличието ѝ от правна или фактическа гледна точка, но и действителните отношения между починалия и претендиращия увреждане. Те от своя страна за ПАС подлежат на преценка на база данните за начина, по който същите са контактували помежду си и респективно реакциите, които децата или родителите са имали при моменти на трудност в живота на някой от тях и т.н.

По конкретното дело за установяване на отношенията между ишците и починалия са разпитани св. Р. Р. и П. Ц.. Първият споменава, че познава починалия от 40 години, а другата свидетелка говори, че го познава от дете, т.е. от повече от 40 години при условие, че Р. към ПТП-то е бил на 57 години, а тя е на 54 г. Те двамата споменават, че познават и ишцата Р. от 1995-1996 г., когато с покойният ѝ мъж са се върнали да живеят в с. З., а Р. не е била родена. Това съобразено с факта, че от думите им става ясно, че Р. е заживяла с Р. от декември на 2010 г. сочи, че са имали пълна представа и впечатления от фактическото им съпружеско съжителство и отношенията им по време на същото. От показанията им става ясно, че починалият и Р. са били едно нормално и хармонично семейство, в което е царяло обич, привързаност и взаимна подкрепа. От показанията на свидетелите е видно и че Р. е изживяла тежко смъртта на своя семеен другар и е страдала от загубата му и от факта, че вече няма да го има и остава сама. Това и липсата на данни за лоши отношения и скандали довели до отчуждения и хладнина между тях води до логичен извод, че загубата на П. Р. е причинила на Р. вреди, които подлежат на обезщетяване. Обичайният характер на изградената връзка между тях и липсата на ангажирани доказателства по делото за задълбочени психични и психологични проблеми у ишцата след смъртта на фактическия ѝ съжител водят ПАС до извод, че справедливият размер на дължимото обезщетение следва да е 120 000 лв.

По отношение на Р. в показанията си двамата свидетели основно пресъздават отношенията на обич, привързаност и загриженост на починалия към нея. Говорят, че той се е грижел за нея фактически и материално, като помощта му е продължила и след напускането на семейството и създаването на свое собствено. Относно отношението на Р. към него в показанията си св. Р. единствено споменава, че се отнасяла към починалия като към баща и че отношенията им били супер. Св. Ц. пък споменава, че и та доста била съкрушена след смъртта му.

От така изложеното следва да се достигне извод, че Р. и починалият са живеели заедно за времето от декември 2010 г. до момента на раждането на дете от страна на Р., което е станало малко след завършване на училище. То в Б. става на 19 г., т.е. съвместния им живот е продължил 7 години за времето от 2010 г. до 2017 г. За този период от казаното може да се достигне до извод за изградена връзка баща-дете между двамата, чието прекъсване по споменатия по-горе начин е логично да предизвика травми у преживелия. От споменатите показания на свидетелите и времето на съвместно съжителство обаче следва да се достигне до заключение, че същата не е била толкова дълбока и здрава като тази при фактическата съжителка Р.. Това най-вече следва от думите на Ц. относно изживяванията на Р. след смъртта, от които може да се направи извод, че и тя е страдала, но не така като майка си. Това навежда ПАС до извод, че за обезщетяване на негативните изживявания на Р. би следвало да се заплати сумата от 50 000 лв.

В случая ПАС се изразява условно по причина, че от страна на ответното дружество е направено възражение за съпричиняване на вредоносния резултат с оглед това, че починалият е пътувал без предпазен колан. Това в случая дори и да е било така според заключението на приетата по делото експертиза не е допринесло за настъпване на фаталния изход по причина, че деформациите на кабината са били от такъв характер, че биха причинили получените от покойния увреждания дори и той да е бил с предпазен колан.

Това води до извод, че ответното дружество следва да бъде осъдена да заплати на ищцата Р. сумата от 120 000 лв., а на ищцата Р. сумата от 50 000 лв.

Върху тези суми се дължи и законна лихва. Във връзка със същата е

нужно да се посочи, че според чл. 492, ал. 2, т.2 от КЗ в застрахователното обезщетение се включват и лихви за забава, когато застрахованият отговаря за тяхното плащане пред увреденото лице. Посочено е че същите се дължат при условията посочени в ал. 3 на чл. 429 от КЗ. В тази алинея пък е предвидено, че те се плащат от застрахователя в рамките на лимита на отговорност и считано от по - ранната дата измежду датата на уведомяването от застрахования за настъпването на застрахователното събитие по реда на чл. 430, ал.1, т.2 от КЗ или тази на уведомяване или на предявяване на застрахователна претенция от увреденото лице.

При отговорността по чл. 45 от ЗЗД деликвента дължи законна лихва от момента на увреждането. Това сочи, че тази законна лихва се дължи и от застрахователя съответно считано от посочения в чл. 429, ал.3 от КЗ начален момент. В случая той е 01.02.2023 г., но с ИМ присъждане се иска от 02.02.2023 г. и от тази дата следва да се присъди законната лихва.

Не в този смисъл е решението на СзОС. Това налага то по отношение на исковата претенция на Р. да се отмени в частта отхвърляща същата за сумата 120 000 лв. и съответно да се постанови друго такова осъждащо дружеството да заплати същата ведно със законната лихва от 02.02.2023 г.

По отношение на ищцата Р. то ще следва да се отмени в частта отхвърляща претенцията за заплащане на обезщетение в размер на 50 000 лв. и да се постанови друго такова осъждащо застрахователя да заплати същата ведно със законната лихва от 02.02.2023 г.

Съответно актът на СЗ ОС следва да се потвърди в частта, отхвърляща искът на Р. за разликата между претендираните 200 000 лв. и присъдените 120 000 лв., както и в частта отхвърляща иска на Р. за разликата между претендираните 200 000 лв. и дължимите според ПАС 50 000 лв.

Горните изводи налагат изменение на актът на Сз ОС и в частта, с която двете ищци са осъдени да заплатят на ответника всички направени от него разноси. Реално такива се дължат по съразмерност и са в размер на 1293, 75 лв. Това налага решението на Сз ОС да се потвърди за тази сума и да се отмени за разликата до присъдените 956, 25 лв.

Съответно ответното дружество следва да бъде осъдено да заплати в полза на бюджета на съдебната власт по сметка на Сз ОС с оглед уважената част от исковите сумата от 6 800 лв. ДТ, както и сумата от 320 лв. платени от

бюджета суми за депозити на вещи лица.

За производството пред ПАС застрахователят следва да бъде осъден за заплати в полза на бюджетна на съдебната власт по сметка на Пловдивския апелативен съд ДТ по съразмерност в размер на 3 400 лв.

На адвокатско дружество „Й. и Е.“, ЕИК *****, гр. С., ул. „Б.“ № *, ет. *, оф.* пък следва да се присъди за сметка на ответника адв. възнаграждение по чл. 38, ал. 2 от ЗА за осъществено безплатно процесуално представителство на двете ищци. Същото с оглед фактическата и правна сложност на делото и извършените процесуални действия съдът определя на общо 8 650 лв. без ДДС, респ. на 10 380 с ДДС за инстанция.

На „ЗК Л. И.“ АД във връзка с производството пред ПАС разноси по съразмерност не следва да се присъждат поради липсата на представени доказателства за направени такива.

Водим то това съдът

РЕШИ:

ОТМЕНЯ постановеното по т. дело № 73/ 2023 г. по описа на Старозагорския окръжен съди, решение № 340 от 01.11.2023 г. в частта, с която е отхвърлен предявеният от Р. А. П., ЕГН *****, гр. С. З., ул. „Ген. С. Т. № *, ет. *, ап. ** против „ЗК Л. И.“ АД, гр. С., бул. "Ч. в.." № ** *, ЕИК ***** иск за заплащане на обезщетение за неимуществени вреди, болки и страдания от смъртта на П. Г. Р., вследствие ПТП на 05.01.2022 г. за сумата от 120 000 лв., ведно със законната лихва от 02.02.2022 г., като вместо това **ПОСТАНОВЯВА:**

ОСЪЖДА ЗК Л. И.“ АД, гр. С., бул. "Ч. в.." № ** *, ЕИК ***** да заплати на Р. А. П., ЕГН *****, гр. С. З., ул. „Ген. С. Т. № *, ет. *, ап. ** сумата от 120 000 лв. ведно със законната лихва от 02.02.2023 г. до окончателното ѝ изплащане, която представлява обезщетение за неимуществени вреди, болки и страдания от смъртта на П. Г. Р., вследствие ПТП на 05.01.2022 г.

ПОТВЪРЖДАВА постановеното по т. дело № 73/ 2023 г. по описа на Старозагорския окръжен съди, решение № 340 от 01.11.2023 г. в частта, с която е отхвърлен предявеният от Р. А. П., ЕГН *****, гр. С. З., ул.

„Ген. С. Т. № *, ет. *, ап. ** против „ЗК Л. И.“ АД, гр. С., бул. "Ч. в.." № ** *, ЕИК ***** иск за заплащане на обезщетение за неимуществени вреди, болки и страдания от смъртта на П. Г. Р., вследствие ПТП на 05.01.2022 г. за сумата от 80 000 лв., ведно със законната лихва от 02.02.2022 г. равняваща се на разликата между претендираните 200 000 лв. и дължимите според ПАС 120 000 лв.

ОТМЕНЯ постановеното по т. дело № 73/ 2023 г. по описа на Старозагорския окръжен съди, решение № 340 от 01.11.2023 г. в частта, с която е отхвърлен предявеният от Р. П. П., ЕГН *****, гр. С. З., ул. „Ген. С. Т. № *, ет. *, ап. ** против „ЗК Л. И.“ АД, гр. С., бул. "Ч. в.." № ** *, ЕИК ***** иск за заплащане на обезщетение за неимуществени вреди, болки и страдания от смъртта на П. Г. Р., вследствие ПТП на 05.01.2022 г. за сумата от 50 000 лв., ведно със законната лихва от 02.02.2022 г. като вместо това **ПОСТАНОВЯВА:**

ОСЪЖДА ЗК Л. И.“ АД, гр. С., бул. "Ч. в.." № ** *, ЕИК ***** да заплати на Р. П. П., ЕГН *****, гр. С. З., ул. „Ген. С. Т. № *, ет. *, ап. ** сумата от 50 000 лв. ведно със законната лихва от 02.02.2023 г. до окончателното ѝ изплащане, която представлява обезщетение за неимуществени вреди, болки и страдания от смъртта на П. Г. Р., вследствие ПТП на 05.01.2022 г.

ПОТВЪРЖДАВА постановеното по т. дело № 73/ 2023 г. по описа на Старозагорския окръжен съди, решение № 340 от 01.11.2023 г. в частта, с която е отхвърлен предявеният от Р. П. П., ЕГН *****, гр. С. З., ул. „Ген. С. Т. № *, ет. *, ап. ** против „ЗК Л. И.“ АД, гр. С., бул. "Ч. в.." № ** *, ЕИК ***** иск за заплащане на обезщетение за неимуществени вреди, болки и страдания от смъртта на П. Г. Р., вследствие ПТП на 05.01.2022 г. за сумата от 150 000 лв., ведно със законната лихва от 02.02.2022 г. равняваща се на разликата между претендираните 200 000 лв. и дължимите според ПАС 50 000 лв.

ПОТВЪРЖДАВА постановеното по т. дело № 73/ 2023 г. по описа на Старозагорския окръжен съди, решение № 340 от 01.11.2023 г. в частта, с която Р. А. П., ЕГН ***** и Р. П. П., ЕГН *****, двете от гр. С. З., ул. „Ген. С. Т. № *, ет. *, ап. ** са осъдени да заплатят на „ЗК Л. И.“ АД, гр. С., бул. "Ч. в.." № ** *, ЕИК *****, сумата от 1293, 75 лв. направени

деловодни разноси и такива за адвокат.

ОТМЕНЯ постановеното по т. дело № 73/ 2023 г. по описа на Старозагорския окръжен съди, решение № 340 от 01.11.2023 г. в частта, с която Р. А. П., ЕГН ***** и Р. П. П., ЕГН *****, двете от гр. С. З., ул. „Ген. С. Т. № *, ет. *, ап. ** са осъдени да заплатят на „ЗК Л. И.“ АД, гр. С., бул. "Ч. в.." № **, ЕИК *****, сумата от 956, 25 лв. направени деловодни разноси и такива за адвокат, равняваща се на разликата между присъдените с решението 2250 и дължимите такива по съразмерност от 1293, 75 лв.

ОСЪЖДА „ЗК Л. И.“ АД, гр. С., бул. "Ч. в.." № **, ЕИК ***** да заплати в полза на бюджета на съдебната власт по сметка на Старозагорския окръжен съд сумата от 6 800 лв. ДТ, както и сумата от 320 лв. платени от бюджета суми за депозити на вещи лица.

ОСЪЖДА „ЗК Л. И.“ АД, гр. С., бул. "Ч. в.." № **, ЕИК ***** да заплати в полза на бюджета на съдебната власт по сметка на Пловдивския апелативен съд сумата от 3 400 лв. ДТ

ОСЪЖДА „ЗК Л. И.“ АД, гр. С., бул. "Ч. в.." № **, ЕИК ***** да заплати на адвокатско дружество „Й. и Е.“, ЕИК *****, гр. С., ул. „Б.“ № *, ет. *, оф.* адв. възнаграждение по чл. 38, ал. 2 от ЗА за осъществено безплатно процесуално представителство на Р. А. П., ЕГН ***** и Р. П. П., ЕГН ***** пред Старозагорския окръжен съд в общ размер от 10 380 с ДДС.

ОСЪЖДА ЗК Л. И.“ АД, гр. С., бул. "Ч. в.." № **, ЕИК ***** да заплати на адвокатско дружество „Й. и Е.“, ЕИК *****, гр. С., ул. „Б.“ № *, ет. *, оф.* адв. възнаграждение по чл. 38, ал. 2 от ЗА за осъществено безплатно процесуално представителство на Р. А. П., ЕГН ***** и Р. П. П., ЕГН ***** пред Пловдивския апелативен в общ размер от 10 380 с ДДС.

Решението подлежи на касационно обжалване пред ВКС в едномесечен срок от връчването му.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____